

Я. В. Есіс

БЕЛАРУСКАЯ
ЛІТАРАТУРА
ПЛАНЫ-КАНСПЕКТЫ
ЎРОКАЎ

6

клас

(II паўгоддзе)

Дапаможнік для педагогаў устаноў
агульнай сярэдняй адукацыі

М а з ы р
«Выснова»
2 0 1 9

Купить в Беларуси: <http://belveter.by>

УДК 372.811.116.13.046.14
ББК 74.268.8(4Бел)я721
Е83

Р э ц е н з е н т ы :

метадыст вышэйшай кваліфікацыйнай катэгоры вучэбна-метадычнага аддзела гуманітарных дысцыплін ДУА «Гомельскі абласны інстытут развіцця адукацыі»

І. А. Дайгулева;

настаўнік беларускай мовы і літаратуры вышэйшай кваліфікацыйнай катэгоры ДУА «Сярэдня школа № 16 г. Мазыра» *Г. У. Акуленка*

Есіс, Я. В.

Е83 Беларуская літаратура : планы-канспекты ўрокаў. 6 клас (II паўгоддзе) : дапаможнік для педагогаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі / Я. В. Есіс. — Мазыр : Выснова, 2019. — 155, [1] с.

ISBN 978-985-592-829-5.

Выданне ўключае паўрочныя распрацоўкі па беларускай літаратуры для 6 класа на II паўгоддзе навучання і змяшчае 37 урокаў у адпаведнасці з вучэбнай праграмай для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання. Распрацаваная сістэма пытанняў і заданняў дапаможніка скіравана на актывізацыю пазнавальнай дзейнасці і выпрацоўку творчых уменняў вучняў, утрымлівае дыферэнцыяцыю заданняў па ўзроўнях складанасці, у якіх таксама прасочваюцца выхадны міжпрадметныя (беларуская мова, гісторыя, мастацтва) і ўнутрапрадметныя (паэзія, проза, драматургія, літаратуразнаўства) сувязі.

Прызначаецца настаўнікам беларускай мовы і літаратуры, студэнтам філалагічных факультэтаў падчас праходжання педагагічнай практыкі ў ўстановах агульнай сярэдняй адукацыі.

УДК 372.811.116.13.046.14

ББК 74.268.8(4Бел)я721

Вытворча-практычнае выданне

ЕСІС Яўген Валер'евіч

**БЕЛАРУСКАЯ ЛІТАРАТУРА:
ПЛАНЫ-КАНСПЕКТЫ ўРОКАў
6 к л а с (II паўгоддзе)**

Дапаможнік для педагогаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі

Адказны за выпуск *А. У. Дзянісава*

Падпісана да друку 24.10.2018. Фармат 60x84 1/16. Папера афсетная. Друк лічбавы.
Ум. друк. арк. 9,07. Ул.-выд. арк. 4,96. Тыраж 1800 экз. Заказ 540/5928295-1.

Выдавец і паліграфічнае выкананне:

Таварыства з абмежаванай адказнасцю «Выдавецтва «Выснова». Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў № 1/517 ад 05.05.2017. Вул. Савецкая, 198-100, 247777, г. Мазыр, Гомельская вобл., Рэспубліка Беларусь. Тэл./факс (0236) 23-70-25. Філіял № 1 ТАА «Выдавецтва «Выснова»: вул. Валадзько, д. 30, пам. 417, 220007, г. Мінск, Рэспубліка Беларусь. Тэл. (017) 380-41-53, 224-66-89. vysnova.by. E-mail: book@vysnova.by

ISBN 978-985-592-829-5

© ТАА «Выдавецтва «Выснова», 2019

Купить в Беларуси: <http://belveter.by>

Ад аўтара

Выданне складаецца з 37 планаў-канспектаў урокаў беларускай літаратуры ў VI класе на II паўгоддзе. Матэрыял пададзены ў адпаведнасці з вучэбнай праграмай для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання «Беларуская літаратура. VI клас» (Мінск: НІА, 2017).

У дапаможніку прадстаўлены ўрокі па раздзелах «Літаратура як чалавеказнаўтва», «Тэмы і вобразы мастацкай літаратуры», «Алегарычная і сатырычныя вобразы», «Фантастыка», якія прысвечаны аналізу праграмных мастацкіх твораў для чытання і вывучэння, аналізу твораў для дадатковага чытання, скіраваны на ўдасканаленне развіцця маўлення вучняў (творчыя).

Прапанаваныя распрацоўкі ўрокаў пабудаваны ў залежнасці ад тэмы, з дасягненнем навучальнай, развіваючай і выхаваўчай мэт. Урокі, прапанаваныя ў дапаможніку, скіраваны на міжпрадметныя сувязі. Пры распрацоўцы планаў-канспектаў былі ўлічаны патрабаванні канцэпцыі і адукацыйнага стандарта па прадмеце.

Метадычныя распрацоўкі носяць рэкамендыцыйны характар. З прапанаванага дапаможніка настаўнік зможа выбраць неабходнае і патрэбнае, на сваю думку, з улікам узроўню падрыхтаванасці вучняў.

Матэрыял будзе карысны настаўнікам беларускай літаратуры, студэнтам філалагічных факультэтаў па спецыяльнасці «Беларуская філалогія».

Літаратура

1. Беларуская літаратура: зборнік творчых работ для тэматычнага кантролю: 5 — 9 класы: дапаможнік для настаўнікаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання / І. М. Гоўзіч [і інш.]. — Мінск: Аверсэв, 2012. — 159 с.

2. Выкарыстанне сучасных адукацыйных тэхналогій на ўроках беларускай мовы і літаратуры / В. У. Бухавец [і інш.]; пад агул. рэд. С. І. Цыбульскай. — Мінск: Сэр-Вит, 2006. — 208 с.

3. *Груша, К. А.* Планы-канспекты ўрокаў па беларускай літаратуры. 6 клас (II паўгоддзе): дапаможнік для настаўнікаў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі / К. А. Груша. — Мазыр: Белы Вецер, 2013. — 147 с.

4. *Лявонава, П. І.* Рознаўзроўневыя заданні па беларускай літаратуры: 6-ы клас: дапаможнік для настаўнікаў устаноў, якія забяспечваюць атрыманне агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання / П. І. Лявонава. — Мінск: ТетраСистемс, 2005. — 160 с.

5. *Ляшук, В. Я.* Вывучэнне творчасці Якуба Коласа ў школе: дапаможнік для настаўнікаў / В. Я. Ляшук. — Мінск: Аверсэв, 2006. — 320 с.

6. *Ляшук, В. Я.* Вывучэнне творчасці Янкі Брыля ў школе: дапаможнік для настаўнікаў устаноў, якія забяспечваюць атрыманне агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання / В. Я. Ляшук. — Мінск: Аверсэв, 2004. — 220 с.

7. *Мароз, С.* Сачыненне-разважанне пра ўчынкі людзей / С. Мароз, М. Ржавуцкая // Роднае слова. — 2007. — № 4. — С. 47—49.

8. *Міхновіч, Н. А.* Беларуская літаратура. 6 клас: рабочы сшытак / Н. А. Міхновіч. — Мінск: Аверсэв, 2017. — 128 с.

9. Нестандартныя ўрокі па беларускай мове і літаратуры. 5 — 11 класы: дапаможнік для настаўнікаў агульнаадукацыйных устаноў / [А. М. Евіч і інш.]. — 2-е выд. — Мазыр: Белы Вецер, 2010. — 158 с.

10. *Смыкоўская, В. І.* Беларуская літаратура. 6 клас. Рознаўзроўневыя заданні: дапаможнік для настаўнікаў устаноў, якія забяспечваюць атрыманне агульнай сярэдняй адукацыі з беларускай і рускай мовамі навучання / В. І. Смыкоўская. — Мінск: Аверсэв, 2005. — 208 с.

11. *Цітова, Л. К.* «Слова — радасць, слова — чары...»: 6 клас: дапаможнік для настаўнікаў агульнаадукацыйных устаноў з беларускай і рускай мовамі навучання / Л. К. Цітова. — Мінск: Літаратура і мастацтва, 2010. — 64 с.

Змест

Ад аўтара	3
Урок 33. Алена Васілевіч. Апавяданне «Сябры»	4
Урок 34. Алена Васілевіч. Апавяданне «Сябры». Вобразы Лёні Саўчанкі і Грышы Міхневіча	7
Урок 35. Алена Васілевіч. Апавяданне «Сябры». Пытанне ўзаемаадносін паміж людзьмі	13
Урок 36. Кузьма Чорны. Аповесць «Насцечка»	17
Урок 37. Кузьма Чорны. Аповесць «Насцечка». Тэма ўзаемаадносін бацькоў і дзяцей	22
Урок 38. Кузьма Чорны. Аповесць «Насцечка». Гісторыя жыцця бацькоў Сержа	28
Урок 39. Кузьма Чорны. Аповесць «Насцечка». Урокі жыцця	33
Урок 40. Кузьма Чорны. Аповесць «Насцечка». Псіхалагічная аснова твора	36
Урок 41. Творчая работа. Навучальнае сачыненне-разважанне пра ўчынкі людзей	40
Урок 42. Лявон Случанін. Урывак з паэмы «Рагнеда»	43
Урок 43. Уладзімір Бутрамееў. Апавяданне «Славутая дачка Полацкай зямлі»	47
Урокі 44—45. Сяргей Тарасаў. Апавяданне «Ефрасіння Полацкая»	52
Урок 46. Урок дадатковага чытання. Генрых Сянкевіч. Урывак «Незабыўная старонка славянскай мінуўшчыны» (з рамана «Крыжакі»)	60
Урок 47. Мікола Сурначоў. Верш «У стоптаным жыце»	63
Урок 48. Аляксей Пысін. Верш «Проня»	69
Урок 49. Анатоль Вяцінскі. Верш «Два полі»	74
Урокі 50—51. Вячаслаў Адамчык. Апавяданне «Салодкія яблыкі»	79
Урок 52. Урок дадатковага чытання. Янка Брыль. Апавяданне «Маці»	85

Урок 53.	Пімен Панчанка. Верш «Сармацкае кадзіла»	89
Урок 54.	Іван Пташнікаў. Апавяданне «Алені»	94
Урок 55.	Іван Пташнікаў. Апавяданне «Алені». Тэма ўзаемаадно- сін чалавека і прыроды	100
Урок 56.	Іван Пташнікаў. Апавяданне «Алені». Вобраз Іркі . . .	105
Урокі 57—58.	Алесь Жук. «Стары бабёр» (урывак з аповесці «Паля- ванне на апошняга жураўля»)	111
Урок 59.	Творчая работа. Навучальнае сачыненне-разважанне на прыродаахоўную тэму	117
Урокі 60—61.	Янка Маўр. Апавяданне «Багіра»	120
Урок 62.	Якуб Колас. Байка «Конь і сабака»	124
Урок 63.	Алесь Звонак. Байка «Гарбуз»	129
Урок 64.	Уладзімір Корбан. Байка «Малпін жарт»	133
Урок 65.	Раіса Баравікова. «Гальштучнік» (урывак з «Аповесці чатырох падарожжаў»)	137
Урокі 66—67.	Раіса Баравікова. «Гальштучнік» (урывак з «Аповесці чатырох падарожжаў»). Вобраз доктара Савіча	142
Урокі 68—69.	Паўтарэнне вывучанага	150
<i>Літаратура</i>		154